

65 yaşın poetik ağrıları

Şair-publisist Əbülfət Mədətoğlu keçən il 65 yaşına gəlib çatdı, indi 70-ə doğru yol gedir. Mən onu çox gözəl tanıyıram, şeir kitablarını və mətbuatda dərc olunan şeirlərini müntəzəm izləyirəm. Sayını bilmirəm, bir neçə dəfə onun şeirləri haqqında yazılar da yazmışam. Mən onun özündən daha çox şeirlərlə dostluq edirəm. Əslində, ŞEİR elə ŞAIRİN özü deməkdir.

*İlahi, verdiyin bu ömür payı -
Mənim həm axşamım, həm səhərimdi...
İlahi, çəkdiyim ağrının sayı -
Mənim həm sevincim, həm qəhərimdi...*

*İlahi, ovcumda tutduğum daş da,
Gərək olanlara çatılan qaş da...
Lap kirpik ucunda donan o yaş da
Mənim həm şərbətim, həm zəhərimdi...*

*İlahi, günahdan biçilən köynək,
Hər aqla böyüyən, kiçilən köynək...
Qəlbimlə, ruhumla içilən göynək -
Evimdi, kəndimdi, həm şəhərimdi...*

*İlahi, xəyalın gərək üzü də
Göstərir özündə ayri, düzü də!..
Bəndə say bu yaşda barı bizi də -
Deyim bu da mənim bar-bəhərimdi!*

Bu şeir elə bilirəm Əbülfət Mədətoğlunun həyat və sənət məramını ifadə edir. Həyat və sənət onun üçün həm sevincdi, həm qəhər, həm şərbətdi, həm zəhər, evdi, kənddi, şəhərdi... Əbülfət Mədətoğlu şeirlə yaşayan, şeirlə nəfəs alan və şeirlə də dərdini ovudan bir şairdir. Nəbi Xəzri deyirdi ki, "Şeir mənim üçün bir kainatdır!" Əbülfət nə deyir? O da eyni fikri söyləyər, amma onun kainatı - şeir dünyası tamam fərqli bir dünyadır. Onun kainatı Qarabağdır! Əbülfət bütün varlığı ilə doğulduğu torpağa, Tuğ kəndinə bağlıdır. O, yüzlərlə, minlərlə qarabağlı kimi həyatında Vətəndə Vətən həsrəti çəkib. Və indi 44 günlük zəfər savaşıdan sonra o çəkdiyi ağrıları unutmağa başlayıb.

Yeni kitabının ən sonuncu şeiri Əbülfərin böyük sevincini ifadə edir: "Xankəndidə sancılan bayrağıma səcdələrle".

*Bu payız ömrümün baharı oldu,
Gözü aydın olsun torpağın, daşın!..
QƏLƏBƏ əbədi vüqarı oldu -
Sildi Qarabağım, gözünün yaşın!..*

*Səksəndi bu yurdun kövrək ürəyi,
Açdıq müjdə ilə nurlu sabahı!
Çıxardıb əynindən işğal köynəyini -
Xanın kəndi oldu İLHAM şəhəri!*

*Axır ki, duruldu yurdun səması -
Dualar selləndi şəhid adına!
Əsgər oğulların Vətən anası -
Təbəssüm sarıdı yalarına!*

*Qürura bələndi Vətən büsbütün,
Ürəyim fərəhdən dalğa yarırdı...
Bayraq da yerinə qayıtdığı üçün -
Sonsuz fəxrətlə dalğalanırdı.*

Əbülfət Mədətoğlunun kainatı hə də onun sevgi dünyasıdır. Onun digər şeir kitablarını da oxumuşam və sevgi şeirlərini sayca üstünlük təşkil etdiyini görürəm. İnsan hər yaşda sevə bilər və hər yaşda bu sevgi onun qəlbində çiçəkləyər. İstər vüsaldan yaz, istər hicrandan əzablardan şikayət et, əgər bu sevgi sənin damarlarında qan yerinə axarsa, deməli, yaşamaq səninin üçün elə sevgi ilə yaşamaq deməkdir...

Əbülfətin şeirlərində sevginin Ağrı tərəfi ön plana çəkilir.

Dilimdə bayatı var!
Üzü Ağrıya dedim...

Sevgi Ağrısı ilə yaşamaq sızıldamaq, inildəmək deyil. Füzuli nə deyirdi neçə əsr əvvəl:

*Eşqdir ol nəşeyi-kamil kim,
ondandır müdam,
Meydə təşviri-hərərət, neyde
təsiri-səda.*

Yeni eşq o qədər təsirli, o qədər qüvvətli bir duyğudur ki, meydəki hərərət, neydəki təsiredici, yanğılı səs eşqdən yanır. Əbülfət məhz bu eşqi tərənnüm edir.

*Bir sevginin söz şəkili önündə,
Dolu ürək, göz şəkili önündə...
Allah, mələk, öz şəkili önündə -
Səcdə elə məhəbbətə, söyləyir!*

*Hər kəlmədə vurğu düşür bir ada,
Sevgi derya, o, deryada bir ada.
Sevgisində yer qalmadı irada -
Səcdə elə məhəbbətə, söyləyir...*

Əbülfət Mədətoğlunun lirik qəhrəmanı (lirik "MƏN") xaraktercə əzabkeş adamdır, amma bu əzabkeşlikdə sevgiyə inam duyğuları yaşayır.

*Bir qələmdə, bir dəftərdə bir də söz,
Dil-dodaqdı, bir ürəkdi, bir də söz.
Bir baxışdı, nə gərəkdə burda söz,
Həm pərvanən, hə dəlinəm mən sənin.*

Sevgi şeirlərində trafapet ifadələr, şablon sözlər işlətməkdən çəkinir Əbülfət. Onun metaforalara meyli etməsini xüsusi qeyd etmək istəyirəm. Məsələn: "Dağa kimi atılmışam Xəzərdən", "Mən vaxt öldürürəm, zaman səpirəm", "Ahlarım da şeir kimi oxunur", "Atını dördnala çapandı fələk", "Allah, yaman lalxlayıb bu kədər", "Gözlərimdə qara bulud incəldi", "Dərdin saçlarını dibdən yolmuşam", "Başlayır bu şəhərin sənsizliyi" və s. onlarla belə misralarda Əbülfətin metaforaları şeiri necə də gözəlləşdirir.

Əbülfət əzəldən qoşmaya, gəraylıya, heca şeirlərini müxtəlif ölçülərinə meyli edib, (sərbəst şeirləri də az deyil). O, qoşmanı qoşma, gəraylıyı da gəraylı kimi yazır, yəni Azərbaycan şeirinin forma çərçivəsindən kənara çıxır. İstər qoşma olsun, istərsə də gəraylı, şeirdə bir mənə, mətləb olmalıdır. Və həm də məzmunla formanın vəhdəti hiss edilməlidir. Onun bir qoşmasını misal gətirmək istəyirəm:

*Elə kövrəlmişəm, elə dolmuşam -
Belə kövrəlməyi bulud da bilməz...
Dərdin saçlarını dibdən yolmuşam -
Daha ağrısını unuda bilməz!*

*Yaramın qaysağı qopduğu andan
İncidim həyatdan, küsdüm bu candan...
Nə qədər analiz versəm də qandan -
Dərmanlar yaramı quruda bilməz!*

*Mənimlə bir canda dolanıb gəzən,
Könlümü incidən, ruhumu əzən...
İndi ha sığallan, indi ha bəzən -
Heç nə əhvalımı durulda bilməz!*

*İçimdə çəkdiyim içimdən böyük,
İkimiz birlikdə yerik, həm göyüklü!
Ürəyim, ətrafa baxıb az döyüklü -
Sevdiyini sevir sə, unuda bilməz!*

XXI əsrin qoşmasıdır bu... heç klassik qoşmalara bənzəmir (məzmunca da, forma baxımından da).

Elə düşünməyin ki, Əbülfət Mədətoğlu bu yeni şeirlər kitabında ("Yoruldu ahları körpü etməkdən") ancaq sevgidən yazır. Əsl şair heç vaxt bir mövzuda qapanıb qala bilməz. Onun həyat, ölüm, dünya, yaşadığımız reallıqlarla bağlı şeirləri də az deyil.

Mən bu yazını Əbülfət Mədətoğlunun 65... şeiri ilə bitirirəm. Və ona 70-ə doğru gedən şərəfli ömründə uğurlar arzulayıram.

Döyür ağır-ağır, döyür aramla
Həm addım səsiylə, həm nəfəsiylə...
Əlimi sıxmağa qərar veribdi -
Daha açıq-aşkar bəy həvəsiylə -
65...
Yolun düzəndən salıb, dağdan enibdi
Duman da bürünüb, arada çən də...
Yerimi görəsən hardan bilibdi -
Durub görüşmə gəlibdi kəndə -
65...